

Γ. Κονδύλη & Όθωνος 1, Μαρούσι | 210 61 24 000
www.akadimos.gr | fb:@akadimos.marousi | tw:@Akadimos

Εισηγήτρια : Καραμπέτσου Δήμητρα

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019 ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

**Η έννοια της παράδοσης
Σ. Ι. Καργάκος
(Από τον ημερήσιο Τύπο, διασκευή)**

Σήμερα ο όρος παράδοση δοκιμάζεται. Και αυτό οφείλεται στην άγνοια σχετικά με το νόημα και τη σημασία της. Πολλοί ταυτίζουν την παράδοση με τον συντηρητισμό και τον πουριτανισμό. Άλλοι τη θεωρούν κληροδότημα που μεταφέρεται από γενιά σε γενιά. Για να ακριβολογήσουμε, παράδοση (από το αρχαίο ρήμα παραδίδωμι = παραδίδω) δεν είναι ό,τι θα παραλάβουμε, αλλά ό,τι θα παραδώσουμε. Δεν είναι αναπαυτήριο, είναι εφελτήριο. Δεν είναι τέρμα, αλλά πάντα μια νέα αφετηρία σε πιο προωθημένη ευθεία. Παράδοση είναι συνέχεια. Δεν είναι στάση, είναι προχώρημα. Διακοπή της παράδοσης σημαίνει ανακοπή της προόδου, αποκοπή της εθνικής ψυχής από τις τροφοδότρες μήτρες του παρελθόντος. Κάπου ο Δημήτριος Φωτιάδης λέει ότι λαός που χάνει την επαφή του με την παράδοση του είναι σαν τον άνθρωπο που χάνει τη μνήμη του. Ζει σ' έναν κόσμο που του είναι άγνωστος, δηλαδή «μη γνωστός». Διότι καθετί που υπάρχει γύρω μας νοηματοδοτείται και σηματοδοτείται από το χθες. Το «υπάρχει» ενέχει και το «προϋπάρχει». Αντίθετα, λαός που σέβεται την παράδοση του είναι σαν τον αθλητή που κάνει πίσω για να πάρει φόρα και να εκτιναχθεί πιο μπροστά ή πιο ψηλά.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η παράδοση δεν είναι μουσειακό υλικό προς διαφύλαξη. Δεν είναι στατική αλλά δυναμική έννοια. Δεν παθητικοποιεί, ενεργοποιεί. Είναι η ηλεκτρική ενέργεια που από το χθες διοχετεύεται στο σήμερα. Θα μπορούσαμε κάπως ποιητικά να παρομοιάσουμε την παράδοση με το προζύμι που κρατούσαν από την παλιά ζύμη για να φτιάξουν τη νέα. Πολλοί πιστεύουν ότι αυτό που προσφέρει η παράδοση είναι η πείρα. Η παράδοση, όμως, προσφέρει πίστη και δύναμη και μια ανακαινιστική ορμή. Γιατί αυτό που ονομάζουμε παράδοση δεν έχει σχηματισθεί άπαξ από μια γενιά, είναι προσχωματικό υλικό, έργο πολλών γενιών. Αυτό σημαίνει ότι η παράδοση δεσμεύει ηθικά κάθε νέα γενιά να καταθέσει τη δική της προσφορά. Έτσι δημιουργείται το παραδοσιακό ήθος και φρόνημα που χρεώνει τους νέους να γίνουν καλύτεροι από τους παλαιούς.

Η παράδοση, λοιπόν, γεννά την άμιλλα των γενεών. Όχι τη στείρα αντιπαράθεση νέων και παλαιών. Όταν τα παιδιά της Σπάρτης έλεγαν στη διάρκεια του χορού το «άμές γ' εσόμεθα πολλώ κάρρονες», εννοούσαν ότι θα γίνουν καλύτεροι από τους παλαιούς· όχι άλλοι.

Καλύτεροι Σπαρτιάτες και όχι « Σπαρτιάτες». **Διότι** το να αλλάξει ένας λαός φλοιό και πυρήνα δεν σημαίνει βελτίωση. Σημαίνει αλλοτρίωση. Ιδίως στις μέρες μας, που τα πάντα σπρώχνουν προς τον παγκόσμιο φασισμό της ομοιοποίησης, που σημαίνει μουμιοποίηση των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων.

Όσοι σέβονται την παράδοση δεν είναι οπισθοδρομικοί. Γι' αυτούς παράδοση δεν είναι «φυλακτό» που πρέπει να το «φυλάξουνε», είναι «φυλακτό» που τους «φυλάει» σε κάθε απόπειρα δράσης. Είναι πυξίδα για να μη μείνουν απυξιδωτοι στο σκοτεινό πέλαγος των καιρών. Κι **ακόμη** αποτελεί ερεθισμό, κέντρισμα, έναυσμα για τη δική τους προσπάθεια. Το παρελθόν δεν παραδίδει, ερεθίζει με το να παραδειγματίζει και να φωτίζει. Η παράδοση είναι εγγύηση διάρκειας. Καλλιεργεί το αίσθημα του «μακράν»· ότι δηλαδή ερχόμαστε από μακριά και πηγαίνουμε πολύ μακριά. Δημιουργεί έτσι πολιτική μακρινών οριζόντων, ότι σ' αυτό τον κόσμο δεν είμαστε παροδικοί, περαστικοί, λαός με ορισμένη ημερομηνία λήξης. **Έτσι** γεννιέται το αίσθημα της συνέχειας, που είναι αντίδοτο στην ψυχική ανέχεια.

Πέρα από τη συνέχεια, η παράδοση καλλιεργεί και το αίσθημα της συγγένειας. Ενοποιεί και ομοψυχοποιεί έναν λαό. Ο συνεχής εμπλουτισμός της παράδοσης σημαίνει διεύρυνση της βάσης πάνω στην οποία θα στηριχθούν οι επόμενοι. Να προχωρήσουν ή να υψωθούν χωρίς να χάσουν τον εαυτό τους. Αλλιώς συμβαίνει με τους λαούς ό,τι συμβαίνει με τον χαρταετό όταν κόβεται το νήμα. Η παράδοση δεν είναι αντίθετη προς την πρόοδο- απεναντίας, στηρίζει την πρόοδο. Για να υπάρχει πρόοδος, πρέπει να προϋπάρχει η οδός. Αν κάθε γενιά έφτιαχνε τη δική της οδό για να δημιουργήσει την πρόοδο της, θα επαναλαμβάναμε το μύθο του Σίσυφου.

Αυτό, **βέβαια**, δεν σημαίνει προσκόλληση στο παρελθόν και στείρα προγονοπληξία. Γόνιμη επαφή με το παρελθόν σημαίνει και γόνιμη προσαρμογή των παραδοσιακών αξιών στο παρόν. Το παρελθόν παραδίδει τον σπόρο. Η σπορά είναι δική μας υπόθεση. Ούτε εκφράζει σεβασμό προς την παράδοση η εμμονή στο «ησιόδειο άροτρο». Είναι ενδεικτικό ότι, αν η Ελλάδα έχει αυτή τη στιγμή κάποια πρωτιά στον παγκόσμιο στίβο, είναι στη ναυτιλία. Κι αυτό όχι γιατί έμεινε πιστή στα πανιά και στα κουπιά, **αλλά** γιατί διέσσωσε το ναυτικό πνεύμα, που αφομοιώνει και αξιοποιεί την τελευταία λέξη της σύγχρονης τεχνολογίας.

Παρόλο που έχουμε ζωντανό το παράδειγμα της ναυτιλίας, που διδάσκει πώς πρέπει να λειτουργεί η παράδοση στη ζωή μας, με λύπη παρατηρούμε ότι η σχέση του λαού μας με την παράδοση αποτελεί τη μαύρη τρύπα του πολιτισμού μας. Θεωρούμε σαν πρόοδο ό,τι μας ξεκόβει από τον εαυτό μας. Ακόμη και η δειλία θεωρείται παλικαριά. Και η ξετσιπωσιά απελευθέρωση. Και ο Έλληνας θεωρεί τον εξοστρακισμό των παραδοσιακών αξιών σαν έργο ριζοσπαστικό! Το «ριζοσπαστικό», όμως, με την έννοια του ωφέλιμου, είναι κάτι που μπορεί να λέγεται μόνο σ' αστεία. Γιατί, όποιος σπάει τις ρίζες του, θα σπάσει και το κεφάλι του. Κάποτε θα πέσει. Η παράδοση είναι φλέβα. Κι όποιος κόβει τις φλέβες του, κόβει και τη ζωή του.

Παρατηρήσεις:

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

Μονάδες 25

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε , με βάση το κείμενο, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό ή Λάθος:

α. Πολλοί ταυτίζουν την παράδοση με την επιφυλακτικότητα και τον νεωτερισμό.

β. Η παράδοση θεωρείται εκκίνηση επίτευξης των στόχων και όχι κάτι το στάσιμο.

γ. Η παράδοση δίνει αφίλοκερδώς στους ανθρώπους την γνώση, την εμπειρία.

δ. Αλλαγή σημαίνει βελτίωση.

ε. Όταν ερχόμαστε σε επαφή με το παρελθόν, τροποποιούμε το παρελθόν με τις παραδοσιακές αξίες στο παρόν.

Μονάδες 10

B2. Να βρείτε τον/τους τρόπο/ους ανάπτυξης (μονάδες 5) που επιστρατεύονται στην πρώτη παράγραφο και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στο κείμενο (μονάδες 3).

Μονάδες 8

B3. Να γράψετε ποια νοηματική σχέση εκφράζουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις (με έντονη γραφή στο κείμενο) στην τρίτη, τέταρτη και έκτη παράγραφο:

Διότι

ακόμη

Έτσι

βέβαια

αλλά

Μονάδες 5

B4. Να αντικαταστήσετε τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου με συνώνυμες: σημασία (1η§), διαφύλαξη (2η§), άμιλλα (3η§), ερεθίζει (4η§), εμπλουτισμός (5η§).

Μονάδες 5

B5. α. Να εξηγήσετε την χρήση του α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου στην τελευταία παράγραφο.

Μονάδες 5

β. Στην τέταρτη παράγραφο να εξηγήσετε την χρήση των σημείων στίξης:

Γι' αυτούς παράδοση δεν είναι «φυλακτό» που πρέπει να το «φυλάξουνε», είναι «φυλακτό» που τους «φυλάει» σε κάθε απόπειρα δράσης. Είναι πυξίδα για να μη μείνουν απυξίδωτοι στο σκοτεινό πέλαγος των καιρών.

Μονάδες 2

Γ. Να γράψετε ένα αποδεικτικό δοκίμιο 500-600 λέξεων για τη σημασία παράδοσης και για τις επιπτώσεις τόσο της εμμονής σε καθετί που προβάλλεται ως παράδοση όσο και της άρνησης της παράδοσης και της στείρας υιοθέτησης του νέου και διαφορετικού.

Μονάδες 40

Ακαδημία